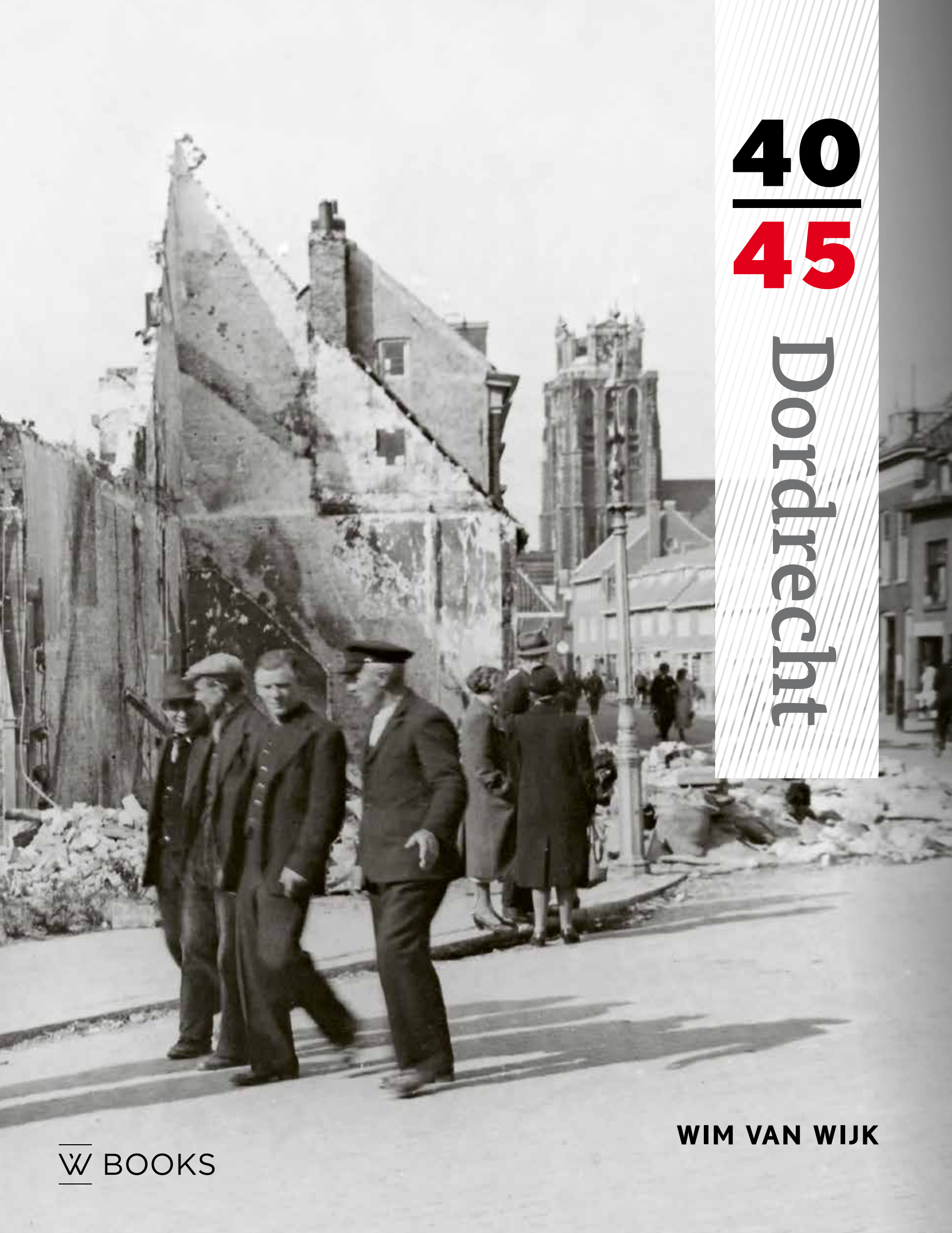




40
45

Dordrecht

Dordrecht

40

45

WIM VAN WIJK

WBOOKS

in samenwerking met
Regionaal Archief Dordrecht

INHOUD

<i>Inleiding</i>	3
DE AANLOOP TOT DE OORLOG	4
DE STRIJD OM DE BRUGGEN	14
DE STRIJD IN DE STAD	26
HET GEWONE LEVEN HERNEEMT ZICH	38
HET LOT VAN DE JODEN	56
DE DUITSERS GAAN ZICH THUIS VOELEN	66
HET TIJ KEERT	72
PROTEST EN VERZET	82
DE BEVRIJDING	92
ALS DE OORLOG NET VOORBIJ IS	104
<i>Bronnen</i>	112
<i>Colofon</i>	112

INLEIDING

Na 9 april 1940 gelooft de regering in Den Haag er niet meer in dat Nederland ook deze oorlog weer neutraal zal kunnen blijven. Op die dag vallen de Duitse legers namelijk Denemarken en Noorwegen binnen. Dat was een half jaar nadat Engeland en Frankrijk Duitsland de oorlog hadden verklaard. Toen was de maat voor deze twee landen al vol; de annexatie door Hitler van Oostenrijk, Sudetenland en even later de rest van Tsjechoslowakije had men nog gedoogd, maar de inval in Polen, op 1 september 1939, tolereerden zij niet. De Tweede Wereldoorlog was begonnen.

De eerste oorlogsmaanden deed de Nederlandse regering er alles aan om strikt neutraal te blijven. Zo kon het gebeuren dat een Britse bommenwerper die op 28 maart 1940 op de terugreis uit koers was geraakt en het Nederlandse luchtruim schond, pardoes werd neergeschoten.

Maar na die 9de april neemt de regering het zekere voor het onzekere en kondigt op 13 april de Staat van Beleg af. Eerst geldt dit alleen voor een brede strook langs de grenzen, maar zes dagen later al wordt in het hele land het burgerlijk gezag ondergeschikt gemaakt aan dat van de legerleiding.

Drie weken later vallen de Duitsers ons land binnen.



♠ Afkondiging mobilisatie

Een paar dagen nadat Stalin en Hitler hun niet-aanvalsverdrag hebben getekend, op 24 augustus 1939, gaat de Nederlandse regering over tot algehele mobilisatie. Op 28 augustus hangt aan het postkantoor op het Bagijnhof een mobilisatiebevel. Een dag later verzamelen honderden Dordtse dienstplichtigen – die deel uitmaken van de lichteningen 1924 tot en met 1938 – zich bij het station, dat die dag voor gewone reizigers verboden is. Er rijden alleen maar soldatentreinen, die een kleine 150.000 manschappen naar hun garnizoensplaats brengen. De onder de wapenen geroepen moeten worden geregistreerd, gekeurd, ingedeeld, gelegerd en van wapens, kleding en uitrustingsstukken worden voorzien.

Op het Dordtse station stappen ook mannen uit: zo'n 1600. Dordrecht is immers ook een garnizoensplaats. Hun bestemming is de Benthienkazerne aan de Buitenwalevest. Geleidelijk aan worden overal in de stad en op het eiland soldaten ondergebracht, in scholen, villa's en boerderijen.

🔗 Bouw van schuilkelders

Onderdeel van het Luchtbeschermingsprogramma is het aanleggen van schuilloopgraven. Op verschillende plaatsen in de stad worden die aangelegd, zoals op de Vest, op de hoek met de Johan de Wittbrug (bovenste foto) en in de Cornelis de Wittstraat (nu Spuiboulevard), hoek Spuibrug. Ze zijn niet bedoeld om soldaten dekking te bieden, maar om burgers te laten schuilen, mocht de stad gebombardeerd worden. De foto van de loopgraaf in wording is in september 1939 gemaakt. De onderste foto, gemaakt in november dat jaar, laat zien hoe zo'n schuilgelegenheid eruit zag als deze af was. Men kon er rechtop in staan, maar meer dan tien mensen konden er eigenlijk niet in.





📍 Voorstraat

In het voorjaar van 1941 roept de Nederlandse afdeling van de BBC luisteraars in bezet Europa op om de letter v ('v for Victory!') op muren te schilderen als uiting van hun anti-Duitse sentimenten. Dat is in navolging van Radio België, die op 14 januari van dat jaar de Belgische bevolking heeft aangespoord de letter V te gebruiken als symbool van verzet tegen de Duitse bezetting. De actie sloeg aan – zozeer dat Winston Churchill al in de zomer van dat jaar het v-teken met zijn vingers maakt.

De Duitsers reageren meteen. Overal in Nederland verschijnen grote spandoeken, waarop hún uitleg van de v wordt verkondigd. Ook boven de Voorstraat – ter hoogte van de kruising met de Wijnbrug en de Nieuwstraat – hangt in de zomer van 1941 zo'n uiting van oorlogspropaganda.

📍 Krispijn

Meer dan dertig schuilkelders zijn er in de aanloop tot de oorlog aangelegd, zoals ook deze in de Jacob Marisstraat, naast de gelijknamige school. Het is maar goed dat er in Krispijn meer schuilkelders zijn aangelegd – bij de Marnixschool, in de Bosboom Toussaintstraat, op het Mauveplein, op de hoek van de Brouwersdijk en de Bilderdijkstraat, bij de ingang van de tunnel en het Hugo de Grootplein – want er wordt in de meidagen van '40 flink gevochten.

Op 10 februari 1941 is er ook nog sprake van een luchtgevecht boven de wijk. Dat gevecht heeft zeer waarschijnlijk te maken met het bombardement dat de Royal Air Force die dag uitvoert op olieopslagdepots in Rotterdam. Aan dit bombardement, het eerste van de Tweede Wereldoorlog dat met viermotorige bommenwerpers wordt uitgevoerd, nemen drie Stirlings deel. Wellicht heeft een van de bommenwerpers een bom laten vallen tijdens het luchtgevecht. In ieder geval lijden huizen in de omgeving van de Bilderdijkstraat aanzienlijke schade. Er komen vier mensen bij om.





🔴 Synagoge Varkenmarkt

De synagoge waar Abraham Sons, 30 jaar oud, en de vier jaar jongere Mathilda Stad in het huwelijk treden, staat aan de Varkenmarkt. In 1965 wordt het gebouw, inmiddels in gebruik als opslagruimte, gesloopt om plaats te maken voor de Grote Markt.

Bruidegom zijn kinderen van Dordtse middenstanders. De familie Sons drijft De Blauwe Pui, een winkel aan de Voorstraat waar vooral radio's worden verkocht. De familie Stad is eigenaar van het Lampenpaleis, dat daar vrijwel direct tegenover is gevestigd. Tilly en Bab trouwen op 15 juli 1942, de zomer waarin de nazi's de eerste oproepen voor deportatie naar Westerbork uitvaardigen. Twee maanden na de huwelijksplechtigheid wordt Tilly in Auschwitz vergast. Haar man komt op 31 maart 1943 om in Seibersdorf (op de Pools-Tsjechische grens), waar hij als dwangarbeider meewerkt aan de bouw van een nieuw concentratiekamp.



📍 Kop van de Wijnstraat

Even oud zijn de vrienden Sam(uel) Frenkel en Janus Braat (rechts) als zij in 1942 op de foto gaan: 14 jaar. Beiden wonen in de Wijnstraat; de Frenkels in het Groot Schippershuis op toen nummer 11, de ouders van Janus aan de overzijde van de straat, op nummer 40.

Natuurlijk waarschuwt Janus zijn vriend als hij hoort dat er een razzia op komst is. Hij haalt Sam op in de fabriek waar hij werkt en brengt hem in een oude kano peddelend naar de achtertuin van zijn ouderlijk huis. Daar verbergt hij Sam in een soort berging. Maar lang kan hij daar niet blijven: het is er nat, hartstikke vochtig en erg laag. Maar hij is van de razzia gered!

Op 11 november 1942 loopt het echter anders. Sam wordt samen met zijn vader thuis opgepakt. Acht dagen later worden zij in Auschwitz de gaskamers in gestuurd.

Janus draagt een korte broek, omdat zijn vader denkt dat hij zo minder kans heeft om opgepakt te worden. Dit was eerder gebeurd, waarna hij enige uren voor de Duitse genie moest werken – tot zijn vader de Duitsers wist te overtuigen dat Janus slechts 14 jaar oud was.



De Duitsers gaan zich thuis voelen

Nadat op 14 mei de witte vlag op de toren van de Grote Kerk is gehesen, verlaten de meeste Duitse troepen de stad – helemaal als later die dag Nederland als geheel (met uitzondering van Zeeland, waar nog enige dagen langer strijd is geleverd) zich heeft overgegeven. Het front verplaatst zich naar België en Frankrijk; de gevechtseenheden trekken mee. Zij maken plaats voor soldaten van de Wehrmacht en de Kriegsmarine. Ook afdelingen van de *Sicherheitsdienst* (SD, de inlichtingendienst) en de nauw verwante *Sicherheitspolizei* nemen hun intrek in de stad.

◀ Hoek Singel/Stationsweg

De villa naast Simpang wordt ingericht als Wehrmachtheim. Hier kunnen officieren zich na diensttijd ontspannen. Er staat een biljart, er is een zitkamer waar men kan lezen of naar de radio kan luisteren, en natuurlijk ontbreken een bar en een eetzaal niet. Behalve obers werken er ook verpleegsters. Misschien was er dus ook een ziekenzaal, al ontbreekt een dergelijke opname in de reeks interieurfoto's uit die tijd.

Vanwaar overigens de behoefte aan het overdreven grote bord in de tuin? Boven de ingang staat toch ook al in duidelijke leesbare letters aangegeven wat de functie van het pand is?

De foto wekt de indruk te zijn gemaakt door een amateur; de compositie had beter gekund, tenzij de fotograaf de fietser als onderwerp heeft gekozen. Na auto's worden, naarmate de oorlog vordert, ook fietsen zeldzaam in het straatbeeld. Helemaal als in de zomer die volgt op deze koude februaridag van 1942, in heel Nederland fietsenrazzia's worden gehouden. De Duitse legerleiding vreest een geallieerde invasie aan de kust. Om de Wehrmacht snel naar de plaats des onheils te kunnen sturen, is er behoefte aan 100.000 fietsen. Dus moeten nu ook niet-joodse Nederlanders hun fietsen inleveren. Wie er die dagen op rondrijdt, wordt tot stoppen gedwongen en moet lopend verder. Tot lang na de oorlog kreeg menig Duitser, op vakantie in Nederland, de vraag: "Mag ik mijn fiets terug?"

De hoogste instantie, de *Ortskommandantur*, die het militair gezag in de stad moet gaan uitoefenen, kiest als onderkomen de representatieve villa Simpang; deze is bovendien gunstig gelegen bij het station, aan een toegangsweg naar de stad. De gewone soldaten vinden onderdak in gevorderde gebouwen, zoals scholen of de Benthienkazerne. Voor de hogere rangen eist de *Ortskommandant* villa's op. Een ervan, Huize Sint Anna aan de Stationsweg, wordt ingericht als een ontmoetingsruimte: het Wehrmachtheim. Dankzij de op schrift gestelde herinneringen van de Duitse soldaat W.E.P. Parchen (1923) is bekend wat hij en zijn lotgenoten in Dordrecht in hun vrije tijd liever doen: naar een café of een bioscoop gaan.





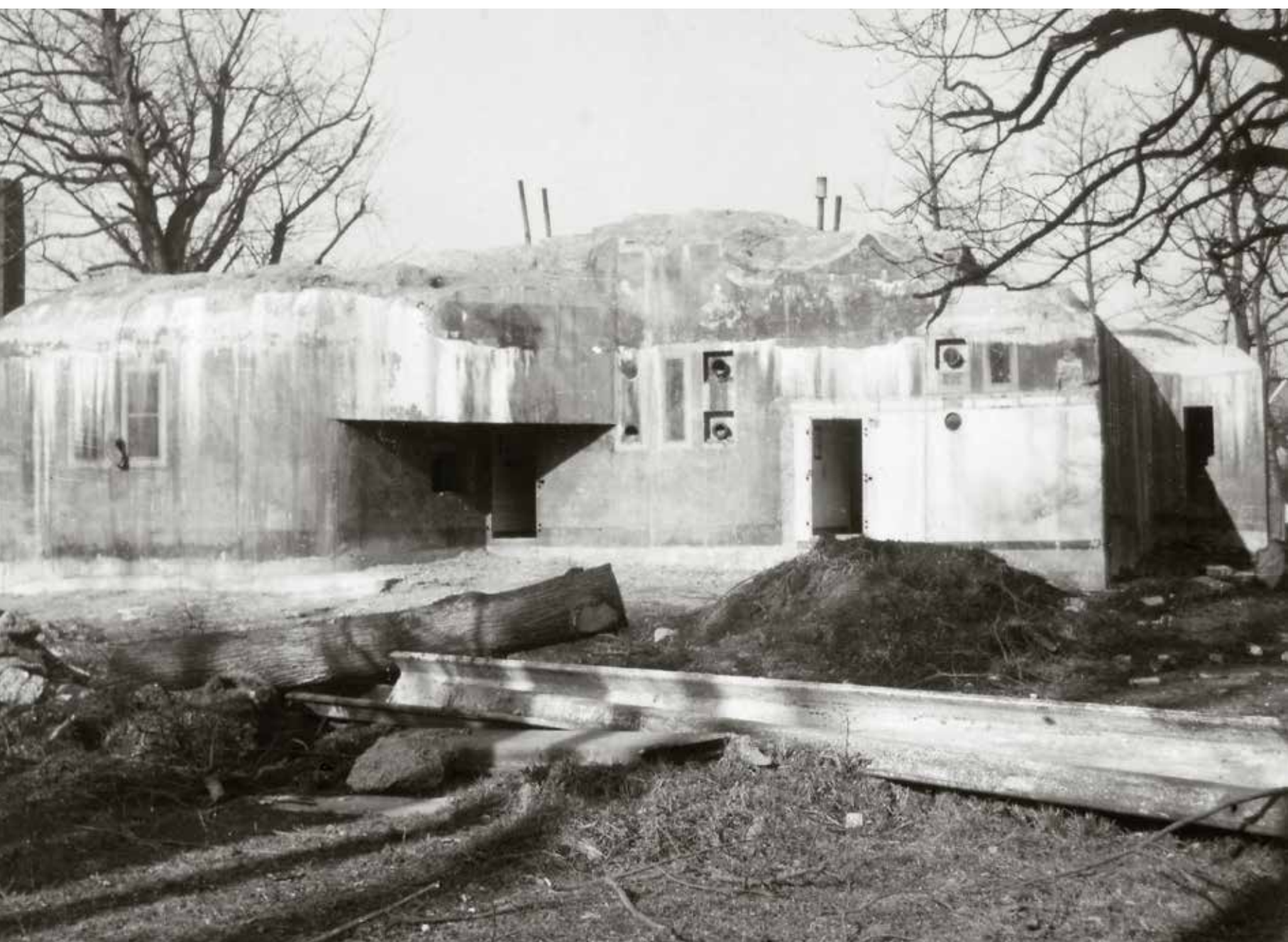
🔴🔴 Villa Simpang

Dat villa Simpang in Engelse landschapsstijl is gebouwd, vormt kennelijk geen beletsel voor de Duitsers om juist hier hun *Ortskommandantur* te vestigen. Twee wachthuisjes markeren de ingang, maar op deze 2de juni 1941 staat er niemand op wacht om erop toe te zien dat bezoekers zich houden aan het verbod om het terrein op te rijden.

Bij het station staat een veel groter bord, dat Duitsers die per trein aankomen erop wijst dat zij niet op eigen houtje onderdak mogen regelen: *Selfstandiges Quartiermachen ohne Genehmigung der Ortskommandantur ist verboten*. Daarvoor is toestemming

nodig en om die *Genehmigung* te krijgen, dient men zich naar villa Simpang te begeven.

Of men voor huisvestingszaken met een van deze twee officieren te maken krijgt is onbekend, maar het ligt niet voor de hand. Gezien de kaarten die achter hen aan de muur hangen, houden zij zich met andere zaken bezig. Achter de linker persoon hangt een kaart van Nederland; de officier rechts heeft een nog groter werkterrein en moet af en toe een blik op twee kaarten werpen: boven die van de Middellandse Zee is een wereldkaart geplakt.



📅 24 oktober 1944

Park Merwestein verandert in de oorlog in een barakkenkamp met betonnen bouwsels. Alleen de villa doet nog denken aan de vroegere buitenplaats.

In mei 1941 wordt Dordrecht het hoofdkwartier van de Duitse 719de Infanteriedivisie, die als taak heeft de kustlijn te vrijwaren van een geallieerde invasie. Deel van deze taak is het bewaken van het Nederlandse deel van de *Atlantikwall*: de aaneenschakeling van kustbatterijen, versperringen en bunkers die de lange kustlijn tussen de Noordkaap in Noorwegen en de Frans/Spaanse grens beslaat. De staf neemt zijn intrek in Merwestein, evenals de ernaast gelegen school Mühring en het gebouw van de hbs aan het Oranjepark. In de loop van de oorlog worden ter verdediging van dit hoofdkwartier bunkers gebouwd in het park. In september 1944 vertrekt deze divisie, waarna Merwestein een hoofdkwartier wordt van het zich uit Frankrijk en België terugtrekkende 15de Duitse leger.

Het verzet ziet kans deze informatie door te spelen naar Engeland, wat op 24 oktober 1944 leidt tot bombardering van het complex. Zo'n vijftig vliegtuigen nemen hieraan deel. De bommen van 500 en 1000 kilo die zij afwerpen treffen niet alleen de villa en enkele bunkers, maar komen ook elders in de stad neer en maken vele slachtoffers. Het precieze aantal is niet bekend. Onder de Duitsers zijn volgens sommige bronnen meer dan 200 doden gevallen; andere houden het op een fractie daarvan, omdat het hoofdkwartier grotendeels ontruimd zou zijn. De aanval zou verraden zijn. Onder de burgerbevolking vallen rond de zestig doden.

🔪 Slachtoffers bombardement

Tot de slachtoffers van het bombardement op Merwestein horen ook de mensen op deze groepsfoto, die enkele weken voor het bombardement is gemaakt. Zeventig jaar na de oorlog is nog veel onbekend over de identiteit van deze mensen. Wel is zeker



dat de vrouwen werkten in de keuken van de villa, die zich in het souterrain bevond. Hun taak bestond vooral uit het schillen van de aardappelen. De man achteraan, mogelijk Van Elst geheten, was tuinman; wat de andere man deed, is niet bekend, net zo min als zijn naam.

Mogelijk hebben twee vrouwen het bombardement overleefd. Volgens de gegevens van het Dordtse Museum 1940-1945 gaat het om de derde vrouw van links op de tweede rij, maar van haar is behalve de achternaam, Kerseboom, niets bekend. Als de vrouw die voor haar staat Maria van den Dobbelsteen is, heeft ook zij de oorlog overleefd, want zij overleed in 1977, in Dordrecht. Zij staat bij het museum echter slechts bekend als 'vrouw Dobbelsteen'. Een kleinkind van Maria kent het verhaal van zijn oma niet.

Zeker is dat de kok, Freek Gooshouwer, levend onder het puin vandaan is gehaald, maar hij ontbreekt op de foto. Waarschijnlijk was er voor hem als stoker op een sleepboot – wat zijn

eigenlijke beroep was – die dag wel werk en dan werd hij niet verplicht om voor de Duitsers in Merwestein te werken.

Van twee vrouwen zijn zelfs de achternamen onbekend. Dat geldt voor de vrouw uiterst links op de achterste rij en de tweede vrouw van rechts vooraan. Een van deze naamloze vrouwen zou De Keizer kunnen heten, want volgens de kok werkte er ook een "vrouw De Keizer die aan de Vest woonde".

De anderen zijn, van linksboven naar rechtsonder, Maria Spoor-Makkellie (39), Aartje Jansen (18), Meinsje Koning-Schutte (35) en Alida Pieterella Vaes (29). Zij is de dochter van de eerste vrouw links vooraan: Alida Pieterella Vaes-Koman (60). Naast mevrouw Van den Dobbelsteen staat Johanna Elizabeth Makkellie-Gerrys (39) en uiterst rechts Geertrui Kardinaal-Aupperlee (62).



De bevrijding

Hoe anders dan hun komst verloopt het vertrek van de Duitsers. In 1940 waren ze letterlijk uit de lucht komen vallen en hadden ze de strategische plekken in handen voordat iedereen het goed en wel beseftte. Maar na de capitulatie in mei 1945 vertrekken zij op hun elf-en-dertigst. Te voet, door diezelfde Krispijntunnel waar in de begindagen van de oorlog hevig is gevochten.

❖ Aftocht

De meesten lopend, een enkeling met een fiets (als oorlogsbuit?) of gezeten op een paard-en-wagen, vertrekken de leden van het 15^{de} Duitse leger de stad. In een lange stoet gaat het naar een verzamelplaats bij de rijksweg, ter hoogte van Louterbloemen. Zij maken deel uit van een legioen van zo'n 180.000 Duitsers die de terugtocht vanuit Nederland naar *die Heimat* maakt. Een groot deel verlaat het land via de noordelijke provincies, waarbij sommigen het geluk hebben dat zij het IJsselmeer overgevaren worden: dat scheelt een flink stuk lopen.

Een bord bij de grensovergang in Nieuweschans maakt duidelijk dat ze 'thuis' zijn, maar dan moeten ze wel Engels kunnen lezen: 'You are back in Germany'.

Natuurlijk wordt de lange, trage stoet uitgeleide gedaan, maar de belangstelling daarvoor is veel kleiner dan voor de intocht van de bevrijders. Drommen Dordtenaren verzamelen zich op het Bagijnhof en andere toegangswegen naar de stad om de Canadezen te verwelkomen of om de toespraak van de teruggekeerde burgemeester Bleeker aan te horen. Nu is het tijd voor vreugde en feest! Maar ook wraakgevoelens steken de kop op. Meisjes die het aangelegd hadden met Duitse soldaten worden publiekelijk vernederd. NSB'ers worden gearresteerd door mannen van een organisatie met vrijwel dezelfde afkorting: de NBS, de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten.

BRONNEN

Dr. L. de Jong: *Het koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, delen 3 en 7 (1970)
F. Versluis, H. Prins en Ger Boonstra: *Dordrecht in oorlogstijd* (1985)
Diverse auteurs: *Dordrecht Weer-zien* (1988-1989)
Geert Renting: *1300 volkstuinders*, in: Kwartaal en Tekens 1989-2
A. de Vries: *De illegale pers in Dordrecht 1940-1945*, in: Kwartaal en Tekens Extra 1990
M.J. le Clercq: *Een niet alledaags notulenboek*, in: Kwartaal en Tekens 1991-1
Gerrit Zwanenburg: *En nooit was het stil, kroniek van een luchtoorlog* (2 delen) (1993)
Diverse auteurs: *De verdwenen Mediene Dordrecht* (1995)
Frits Baarda: *Oorlog en vrede*, in: Dordrecht zoals het was, deel 7 (1995)
Kees Weltevrede: *Een stad in oorlog*, in: Geschiedenis van Dordrecht van 1813 tot 2000, deel III (2000)
Kees Weltevrede: *Geschiedenis van het bombardement op Park Merwestein*, in oud-Dordrecht, 22ste jaargang nr 3 (2004)
Casper Markesteijn: *Het vergeten geheugen, 60 jaar bevrijding en vrijheid* (2005)
Kees Weltevrede: *Dordrecht in de oorlog en de oorlog in Dordrecht*, in: Verhalen van Dordrecht, deel 19 (2010)
Theo Berendsen: *Dordrecht in de Tweede Wereldoorlog: 1939-1945*, delen 9, 10, 12 en 14 (2012)
Iris Knapen: *De gewonde stad*, in: Historische Atlas van Dordrecht (2013)
Cor Prins: *Terugblik op Dordrecht in de jaren dertig tot vijftig* (2013)
Persoonlijke documenten familie G.F. de Roo van Westmaas

www.zuidfront-holland1940.nl/dordt/
www.museum19401945.nl/
www.stolpersteine-dordrecht.nl/
www.regionaalarchiefdordrecht.nl/
www.nbdc.nl/cms/show?id=140975
www.bombardementenopdordrecht.nl/
www.aircrewremembered.com/blacklock-gerry.html#sthash.cvs67Ffe.dpuf

COLOFON

UITGAVE

WBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com
i.s.m.
Regionaal Archief Dordrecht
www.regionaalarchiefdordrecht.nl

TEKST EN SAMENSTELLING

Wim van Wijk

VORMGEVING

Riesenkind, 's-Hertogenbosch

Dordrecht 40-45 verschijnt in de 40-45 reeks over lokale en regionale geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. De reeks is gebaseerd op het concept van *Het Grote 40-45 Boek*, naar een idee van Erik Somers en René Kok.

www.worldwar-2.net/timelines/war-in-europe/european-air-war/european-air-war-index-1941.htm
www.telegraph.co.uk/news/obituaries/military-obituaries/air-force-obituaries/8638708/Group-Captain-Gerry-Blacklock.html#disqus_thread
www.oorlogsdoc.knaw.nl/zoeken.krantenbankzeeland.nl/issue/pzc/2006-02-18/edition/null/page/29?query=schram%20de%20jong&sort=relevance
www.filmothek.bundesarchiv.de/video/583442
www.oorloginblik.nl
www.legacy.com/obituaries/seattletimes/obituary.aspx?n=nellie-romboud-claringbould&pid=156038684

ILLUSTRATIEVERANTWOORDING

Regionaal Archief Dordrecht: 4-13, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26-28, 29 onder, 30-31, 33, 35 boven, 36, 41 onder, 44-50, 52, 53 boven, 54, 58-59, 62 links, 63-64, 66-71, 74, 77-80, 84, 86-89, 94, 95, 97, 100 rechts, 101-111
NIOD: 14, 29 boven, 32, 34, 35 onder, 37, 38, 40, 41 boven, 42-43, 53 onder, 55, 60-61, 72-73, 76, 82-83, 90, 98-99
Bundesarchiv: 21-23
Museum 1940-1945: 16, 75
Still uit Youtube-film: 51
Collectie Titia Geertman: 56
www.communityjoodsmonument.nl/: 62 rechts
Collectie Theo Braat: 65
Still uit film collectie Willem de Roo van Westmaas: 81
<http://idordt.nl/opdat-wij-niet-vergeten/>: 85
Collectie Josje Beinema: 89 rechts
Collectie Biesbosch Museum Eiland / Hans Werther: 91
www.dordtsekaart.nl/: 92, 96, 100 links

Deze uitgave kwam tot stand met advies van Erik Somers en René Kok, beiden als historici verbonden aan het NIOD instituut voor oorlogs-holocaust- en genocidestudies.

© 2014 WBOOKS / Wim van Wijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.
© c/o Pictoright Amsterdam 2014.

WBOOKS

REGIONAAL
ARCHIEF
DORDRECHT
ONDERDEEL VAN DORDRECHTS MUSEUM

ISBN 978 94 625 8037 4
NUR 689, 693

40
45

Dordrecht: een stad op de grens van bezetting en vrijheid

Dordrecht lag op de route die de Duitsers hadden uitgestippeld om zo snel mogelijk in het regeringscentrum in Den Haag te komen. Zij wilden de Zwijndrechtse brug en de brug over het Hollandsch Diep onbeschadigd in handen krijgen. Vier dagen lang is er hevig gevochten in de stad. Intussen, buiten het strijdgewoel, probeerden de Dordtenaren het dagelijks leven weer op te pakken.

Zo'n 100 bijzondere en indrukwekkende beelden geven een beeld van de stad in oorlogstijd: van de voorbereiding op de oorlog – die volledig ontoereikend bleek – en de overrompelende intocht van de Duitsers, tot de heimelijke overtochten per kano tussen bezet en bevrijd gebied.



Als freelance journalist heeft Wim van Wijk (1953) vele jaren en in diverse kranten over Dordrecht geschreven. Ook heeft hij meerdere boeken over de stad en het eiland op zijn naam staan.

Deze uitgave kwam tot stand met advies van Erik Somers en René Kok, beiden als historici verbonden aan het NIOD instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies.

